

באוצר החיים

פרשת ויחי

דברי אלקים חיים מאוצרו הטוב של
כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

והמה בכתובים בגליונות היו"ל עולת שבת בשבתו
ע"י 'מכון דברי תורה'
מתוכם נאספו כמה אמרות טהורות
לתועלת התלמידים לשנן וללמוד בדרך קצרה

יו"ל ע"י

אוצר הספרים

דישיבת צאנו קלויזענבורג

ברוקלין ניו יארק

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כל הזכויות שמורות

©

Copyright

ישיבת צאנז קלויזענבורג

1420 50th St.

Brooklyn N.Y. 11219

718.436.4209

להשיג הגליון בבתי מדרשינו די בכל אתר ואתר

עימוד ע"י ש.ה. 845-426-3347

פרשת ויחי

ביאת המשיח - בדור שפל דייקא

עוד אמר פעם הרה"ק מאפטא זי"ע, ביקשתי בשמים שיראו לי איך יראה דורו של משיח, והראו לי דור של 'בלויז ווייסע קאפיליטשן', (שכולם ילכו עם כובעים לבנים, שבדור ההוא היה זה סימן לאדם גרוע ופחות ביותר, שהולך בכובע לבן כדרך הנכרים), והביאני הדבר לידי שחוק שאליהם יבא משיח ולא אלינו. ע"כ.

התחזקות לדורות אחרונים

דברים אלו יש בהם התחזקות נשגבה, כי דרך הרבה בני אדם לתהות ולשאול האם לדור הזה יבא משיח? הרי כמה דורות היו לפנינו שחיו בהם צדיקים יסודי עולם, תלמידי חכמים עוסקים בתורה בטהרה, ואפילו פשוטי העם היו מקדשי שם שמים ברבים, ולא בא עדיין בן דוד.

אם כן, האם יבא משיח דווקא בדור החשוך הזה אשר האפילה שוררת בכל פינה, בדור שרוב בניו הם במדריגה נמוכה, ובקושי ימצא מי שדרכיו עולים יפה כראוי וכיאות? וכבר שמעתי דיבת רבים השואלים כן.

אבל לאמיתו של דבר כבר דיבר בקדשו הרה"ק מאפטא, שאכן דייקא בדור ההוא יבא משיח, ולא לדורות הקודמים שהיו טובים יותר.

חז"ל ניבאו על עקבתא דמשיחא

ובאמת אין מאמר חז"ל אחד, או פסוק אחד בתנ"ך, שאינו מתאים עם דברי קדשו של הרה"ק מאפטא. וכזאת יראה נמוחה כל

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם.

ברש"י ואגידה לכם, בקש לגלות את הקץ ונסתלקה שכינה ממנו והתחיל אומר דברים אחרים.

הקשו המפרשים שאם נסתלקה ממנו שכינה ולא היה יכול לגלות את הקץ, היה לו לומר להם כי את אשר יקרא אתכם באחרית הימים אינני יכול לומר לכם, ואומר לכם דברים אחרים. ומוכרח שבפרשה זאת אכן מרומז הדבר אשר יקרה באחרית הימים.

'גאר א נידריג דור'

נראה לומר, בהקדם מה שסיפרתי כבר כמה פעמים מה ששמעתי מהרה"ק מנאסאד צוק"ל, ששמע מפי קדשו של דו"ז הרה"ק משינאווא זי"ע, כי הרה"ק מאפטא זי"ע אמר פעם, שלפני שיבא משיח יהיה 'גאר א נידריגע דור' (דור נמוך עד למאד), ובלשון קדשו אמר עשר פעמים 'גאר', ובכל פעם שאמר תיבת 'גאר' השפיל את ידו הקדושה יותר ויותר, עד שבפעם העשירית כבר הגיע ידו לארץ, ואז הפטיר לאמור: ואליהם יבא משיח ולא אלינו. (וי"ל שהעשרה פעמים שהוריד בידו, הם כנגד מה שמצינו עשרה ירדות ירדה שכינה (אדר"ג פרק לד), וכנגד העשר מסעות שגלתה ונסעה השכינה (ראש השנה לא) והבן).

רק אחר החושך בא האור

כך נברא העולם מבראשית, שרק אחר אשר פני והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום, אז ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. וכל זה מרמז גם על מה שיהיה לפני ביאת המשיח, כדאיתא במדרש (ב"ר ב. ד.).

כאשר יבא מלך המשיח ידעו ויכירו שכל המאורעות שהיו בעולם היו הכנה לביאת משיח, והכל היה מוכרח להיות כן, ואילו היה חסר כחוט השערה אחד ממאורעות העולם, לא היה משיח יכול לבא, ומוכרח היה הדבר שירד העולם למצב שפל ונמוך, כדי שיוכל להתנוצץ אורו של משיח.

פילוק שכינה – חלק מסדר הגאולה

לכן כאשר ביקש יעקב אבינו ע"ה לגלות את הקץ, רצו להראות לו מן השמים שלא יחשוב שקץ הימין יהיה בעת שבכל זוית יראו את התגלות השכינה, כמו שהיה במתן תורה, אלא הראוהו מן השמים שהקץ יהיה בעת שתסתלק השכינה ולא יראו אותה, כאשר כל הגוים ישאלו איה גבורותיו ואיה נוראותיו, ויהיה נדמה שאין רואים שום התגלות אלוקית, הכל הוא נסתר וחושך.

דייקא אז כשיראו שדרך רשעים צלחה, אשר מי שמרשיע יותר את מעשיו ומרבה בגניבות ורציחות, טוב לו ומצליח יותר בעולם, ואותם מחללי שבתות אוכלי השקץ והעכבר מלאים בתיהם מכל טוב העולם, ומאידך יראי ה' יהיו בשפל המצב, ויחיו בחוסר לחם ויהיו ללעג ולקלס בעיני הבריות, וכולם ישאלו היכן היא השכינה שיהיה נראה כאילו הסתלקה מן העולם, אז יהיה הקץ.

המתבונן במקראי הקודש, בתורת משה, ובכל נבואות הנביאים על דורו של משיח, שכך הם פני הדברים שנתנבאו על דורו של משיח.

וכן רואים בכמה מאמרי רז"ל אשר מדברים על שפלות וגריעות דור שבן דוד בא בו, כגון מה שאמרו (שבת קלח:) עתידה תורה שתשתכח מישראל, ובגמ' סוטה (מט:) באריכות על שפלות הדור של עקבתא דמשיחא, וכן בזה"ק מאריך רבות על שפלות דור עקבתא דמשיחא (עיין תיקוני זהר תיקון כה.).

סדר הגאולה – מרזי הבריאה

הגם שאין אנו מבינים על מה ולמה צריך להיות כן, אבל כן הוא האמת, ועל כן ככל שרואים שהדור נופל יותר ויותר בשפלות, מצב היהדות נעשה גרוע יותר, ולומדי התורה ושומרי המצוות מתמעטים והולכים, אז יכולים לדעת נאמנה כי קרוב יום ה'.

ומצוה להתבונן בדבר זה, אשר הוא יסוד מוסד המחזק את עם ישראל שלא יפלו לכלל יאוש בראותם את שפל המצב, כי לעת ערב יהיה אור.

בהתבונן בקורות דברי הימים של עם ישראל נראה, כי כן היה בגלות מצרים, בגלות בבל, ובכל הגלויות, שירדו לשפל המצב, ודייקא אז נצמחה להם הישועה. וכך צריך ומוכרח להיות, ואי אפשר שיהיה באופן אחר.

ודבר זה הוא מפלאי פלאות ומהנסתרות לה' אלוקינו, אשר המה נגלות לנו ולבנינו ואנו רואים זאת בעינינו, אבל אין אנו מבינים פשר הדברים. רק יחידי סגולה ישנם שהקב"ה מגלה להם את כל נסתרות הנהגות הבריאה.

שמוצאים חן בעיניו איך שהגויים הולכים ואיך שהם מתלבשים, וילכו כולם עם כובעים לבנים כדרכי הגויים, או-אז יקבצו וישמעו את הקול מבשר.

ואז יהיה ושמעו אל ישראל אביכם שיחזרו להיות במדריגת ישראל, כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל (בראשית לב, כט), ותחזור אליכם המלוכה והממשלה בעליונים ובתחתונים.

זהו אכן המצב בדורנו זה, כי האף אמנם שב"ה אנחנו אלה פה היום כולנו יראים ושלמים, נאמנים לה' ולתורתו, אבל כשנתבונן על מצב היהודים בעולם, הרי רוב רובו של כלל ישראל כיום הזה אינם שומרי שבת, ואינם שומרים תורה ומצוות, ואינם מובדלים מדרכי הגוים וממנהגייהם, אמנם כבר מובטחים אנו ועומדים, שבעת שיהיו כלל ישראל בבחי' בני יעקב, אז יהיה הקבצו ושמעו.

זאת אשר הראו לו ליעקב אבינו בשעה שביקש לגלות את הקץ, שהקץ יהיה בשעה שיבא זמן של 'נסתלקה ממנו שכניה', שיבקשו ויחפשו את התגלות השכינה ולא ימצאוה, ולא יראו שום נקודת אורה בעולם, אז יבא משיח ויגאל את בני ישראל, וזהו סוד הגאולה.

ביאור הכתוב

על כן אז אמר יעקב לבניו ולימד את בני ישראל את אשר יהיה באחרית הימים, **הקבצו ושמעו בני יעקב, הקבצו** כלומר מתי יקבצו את נדחי ישראל מארבע כנפות הארץ, **ושמעו** מתי ישמעו את הקול מבשר מבשר ואומר הנה משיח בא, בעת אשר תהיו **בני יעקב** המורה על הזמן שבני ישראל הם במדריגה נמוכה ופחותה, כמו שפירשו בכל הספה"ק, שיהיו בבחי' וידו אוחזת בעקב עשו (בראשית כ, כו), שאוחז ברגלי עשו והולך בדרכיו וצועד בעקבותיו, היינו בעת שיחקה את מעשיו של עשו עד שהוא אוחז אפילו בעקב עשו,

משיעור חורש"י פרשת ויחי תשמ"א

שלא לדבר סרה אף על פחותים מִישראל

מבינים את כל דרכיו, נודע כקדוש עליון וקדוש ה'.

וזכורני שכאשר ראיתי דבר זה בימי ילדותי, תמהתי על זאת, וכי מתי לא חירפו וגידפו אומות העולם את ישראל, הרי מיום היתה יהודה לגוי האומות העולם מקללים ומחרפים את עם בני ישראל. וכבר אמרתי לבאר דברי קדשו בכמה אופנים.

עתה נראה לבאר כוונת דברי קדשו, שכאשר כל האומות יחרפו אותנו ביותר, ואפילו אנשים אשר מזרע ישראל גם המה יצטרפו אליהם לחרף ולקלל ביותר את בני ישראל, אז הוא סימן לביאת משיח.

שלא ללכת בדרך טועים זה

אותו צדיק ראה ברוח קדשו שיהיו אנשים כאלו שיחפשו רק מה שיוכלו לחרוש און, ולחשוב ולהמציא מחשבות רעות על בני ישראל, ולומר עליהם כל דבר אסור, עד שכל המרבה לספר בגנותם של ישראל הרי זה משובח ח"ו.

אוי לעיניים שכך רואות ואוי לאזניים שכך שומעות, ועוד עושים זאת כדרך ושיטה, כאילו כן צריך וכן יאה להתנהג.

בוודאי שלא זו הדרך, ויש למסור נפש למען כבוד ה' שלא ללכת בדרך טועים זו.

צדיקים לימדו זכות על כל

כן היה דרך כל הצדיקים הקדושים, לעורר וללמד זכות על כל, והיה לבם מלא רחמים אפילו על הפחותים ביותר.

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם.

נגד המדברים סרה על ישראל

יש לפרש דהנה לדאבונינו ישנם כאלו שעשו לעצמם כשיטה שאסור ללמד זכות על בני ישראל ולהמליץ טוב ולהתפלל עליהם.

זאת ממדוי הדור החשוך והאפל הזה שלא היה כמותו מעת בריאת העולם, שמבלבלים את דעות האנשים ואומרים לאור חושך ולחושך אור, ומתחברים אל הגויים ושמחים אתם, ומקללים את בני ישראל בזמן שהמה נתונים בצרה ובמצוק.

אף על רשע אין לקטרג

איתא בספ"ק (עיין יערות דבש ח"א דרוש א בברכת רפאנו) שאפילו על הרשע הגדול ביותר לא יעוררו עליו דינים בעת חליו. על זה נבראו בעולם הס"מ והמקטרגים שתפקידם הוא לקטרג על בני אדם. אבל הנשמע כזאת שיהודי יקטרג על יהודי אחר בשעה שהלה נמצא בעת צרה!?

גם מבואר בספרי קודש שאפילו רשע גמור אסור ללמוד עליו קטגוריא, והוא דבר גורא שאפילו על רשע גמור שאין בו שום נקודה טובה אסור לקטרג עליו, ובפרט בעת צרה שהוא זמן אשר הסט"א והקליפות מתגברים.

חירוף ישראל – סימן לביאת משיח

איתא בספר המידות מהרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע (מערכת אמונה אות מח), כשאומות מחרפין אותנו ביותר זה סימן על משיח. - כה אמר אותו צדיק, ואף שאין אנו

מאות שנה בגלות המר הזה, וכבר עמד עלינו איש צר ואויב והחריב קהילות שלמות, והרג אלפים מישראל, אנשים נשים וטף, ואך מעט מזעיר נותרו שארית הפליטה.

איך זה שבלבך לא מתעורר רגש של רחמנות על בני ישראל קדושים, ומה לך לדבר סרה על ישראל קדושים אחר שעברו גלות ארוכה כזאת והם דוויים וסחופים בין העמים?! רואים בחוש שנלקח הדעת והשכל הישר מבני אדם, ולכן אין יודעים את דרך האמת ואיזהו הדרך ישכון אור.

כ מי שאחרי הגלות הארוכה הזאת עדיין יודע שהוא איש יהודי, הוא נראה קצת כיהודי, מתפלל קצת כפי יכלתו, אוכל מה שהוא חושב שהוא כשר, ושומר שבת כפי הבנתו והשגתו, גם הוא בכלל ישראל יכונה, וגם הוא יבורך בתוך כלל ישראל.

האם צריכים לצדיקים ומליצי יושר כהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, שיאמרו שכבר די והותר סבלנו בגלות המר הזה, ושאינן צריכים עוד חורבן והשחתת עולם!?

דרך הישר – לא להתחבר ולא לחרף

הן אמת שמאידך גיסא יש להיזהר מאד שלא להתחבר ח"ו לעושי רשעה ולא להחזיק במעשיהם, ובקל יכולים לסטות ולטעות מן הדרך הישרה, וצריך לאחוז בדרך האמצעית, דרך התורה ודרך האמת, לא לסטות לימין ולא לשמאל כי אם בדרך התורה.

ברם גם יחד צריך לבקש מהשי"ת שיאיר את עיניהם של הרשעים, שילמד תועים בינה ויתן להם כח ודעת לשוב אל הדרך הישר.

ע זה אמה"כ (ויקרא יט, יז) הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא, שאף שבוודאי הנך

כמו שמצינו (מדרש איכה בסוף הפתיחתא; זוהר חדש איכה דף צג) בירמיה הנביא, שאחרי שהוכיח את בני ישראל על כל עוונותיהם, הנה כשיצאו בגלות וראה אצבעותיהם של בני ישראל מתגוללים בארץ, הרים ונשק אותם ובכה עליהם, אף שהיו עובדי עבודה זרה וחטאו בכל החטאות החמורים.

כי ידע שבאמת אין לתלות את האשמה בבני ישראל קדושים, כי רק נדחו אחרי המסיתים אותם, וגם אבותם ואבות אבותיהם כבר לא התנהגו בדרך טובים, וככה חיפש עליהם מליצות יושר באמתלאות שונות, ובכה וביקש רחמים עליהם.

כזאת גם מצינו באגרת תימן הנדפס מהרמב"ם שכתבה לחזק את בני ישראל, שמתאונן שם על הצרות הרבות והרעות הפוקדים את בני ישראל, על אף שאילו יצאו לשמד, עכ"פ למראית עין, ועברו על מ"ע של ונקדשתי בתוך בני ישראל, מכל מקום מאריך שם לקונן על השמועות הרעות המגיעות מהנעשה להם, איך שרודפים אותם ונתונים להריגה ולמכות לכלימה וחרפה.

גם האברבנאל קונן בשעתו על האנוסים אשר נשארם בספרד, על הצרות שעוברים עליהם, הגם שהם לא עמדו בנסיון לקדש שם שמים ברבים ורצו להישאר בין הגויים והתנהגו כלפי חוץ כגויי הארצות, מ"מ הרבה לקונן ולבכות על הצרות והתלאות אשר הם עוברים שמה.

כי זה כאמור היה דרכם של הצדיקים הקדושים, וכפי שכתבו תלמידי הבעש"ט שאפילו על רשע שבישראל צריך ללמד זכות.

תוקף הצרות של בני דורנו

ומכאן תוכחת מגולה לאלו המבקשים ללמד חובה על בני ישראל שנמצאים כבר י"ט

כאשר רק תשמעו בני אדם מדברים סרה על ישראל קדושים ואומרים עליהם שהם בני יעקב, ולא יקרא עוד שמם ישראל, ועל כל אחד יאמרו שהוא כופר ומשומד, ואין מי שיצא נקי מתחת חרב לשונם השנון, אז תראו ותדעו שבא המועד והעת אשר ושמעו אל ישראל אביכם, שיבא מלך המשיח, ויקויים הפסוק כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל, ואז תהיה הישועה הגדולה בישראל.

זה הדבר שרימוזו ליעקב כאשר ביקש לגלות את הקץ, שהקץ יהיה בעת שתהיה נסתלקה שכינה מישראל, כי הנה כתיב (במדבר כג, כא) לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלקיו עמו, שהשכינה הקדושה אינה רוצה להביט און ועמל בישראל, ואינה רוצה שידברו דברים רעים על בני ישראל, שהרי "ה' אלקיו עמו" תמיד, הקב"ה הוא השוכן אתם אפילו בתוך טומאותם (ויקרא טז, טז), והוא ית"ש אוהב תמיד את בני ישראל ומשרה שכינתו ביניהם לעד ולנצח נצחים. אבל כשיבוא זמן שלא ילכו בני ישראל בדרך הזה, ויהיה הבחי' של נסתלקה שכינה מישראל' שלא ילכו בדרך השכינה, אלא יבקשו רק לראות און ועמל בישראל, בעת ההוא יבוא הקץ והסוף לכל צרותינו.

משיעור חורש"י פרשת ויחי תשמ"א

מחוייב להוכיחו על מעשיו ולומר לו שאינו הולך בדרך טובים, בני אל תלך בדרך אתם מנע רגלך מנתיבתם, ולהדריך אותו בדרך ה', מ"מ אל תגדיל ולא תרבה את החטא יותר ממה שהוא, ואל תלמד עליו חובה.

לבקש רחמים על בעלי עבירה

כשרואים אדם מישראל שנכשל בדבר עבירה, צריך להתמלא רחמים עליו. הצדיק כשרואה אחד שעובר עבירה, לוקח ספר תהלים ומתחיל לבכות לפני השי"ת, ואומר: רבש"ע! מדוע הנחת שליהודי זה תהיה רוח טומאה גדולה כל כך, ומדוע הנך נותן רשות ליצר הרע ולכוחות הטומאה להתגבר כל כך בעולם.

הצדיק מבקש רחמים שיושיע אותם הקב"ה וילמד תועים בינה, וכולל אף את עצמו עם החוטאים והפושעים בבקשתו, השיבנו אבינו לתורתך וקרבתו מלכנו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלימה לפניך, היינו שמבקש שנוכל מולנו לחזור בתשובה שלימה. זהו דרך האמת איך שצריך להתייחס אל הרשעים.

ביאור הכתוב

על זה אמר הכתוב, **הקבצו** מתי יהיה זמן קיבוץ גלויות וביאת משיח, כאשר ושמעו בני יעקב

הנהגות לימי השובבי"ם

עיקר התשובה – לימוד תורה

העיקר לטהר הנפש מכל חלאה וזוהמה הוא על ידי לימוד התורה הקדושה שהיא מאירת עינים, ללמוד עוד דף גמרא ותוס', ועוד פרק משניות, ולומר עוד מזמורי תהלים.

ואין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה (רמב"ם סוף הל' איסורי ביאה), על כן יקבל עליו שלא להסיח דעת מתורה"ק, והחל מהשכמת הבוקר, מיד לאחר נטילת ידים לא יסיח דעתו מתורה"ק במשך כל היום, וזאת לא רק משום מצות לימוד התורה, אלא כדי שיוכל לקיים סור מרע.

והעיקר להתעמק בדברי תורה, באופן שבשעת לימודו אינו יודע מכלום ואינו יודע שיש תאוות בעולם, ובלמוד שכזה אמרו (סוטה כ"א ע"א) דתורה אגוני מגני ואצולי מצלי. אחרת אף אם יושב כל היום בבית המדרש, ואף ישן אצל הגמרא, וחוזר על משנתו אלף פעמים, בכל זאת לא יגיע לכגרגיר חרדל של תורת אמת.

הלימוד באופן זה הוא אחד מתיקוני היסוד, שכנגד מה שפגם בדעת, הוא מוסיף דעת דקדושה, ואז זה גם שמירה על להבא.

הנה ימים באים ימי השובבי"ם, אשר גילה לנו עיר וקדיש מן שמיא האריז"ל כי ימי השובבי"ם מסוגלים ביותר לתיקון חטא הידוע.

בענין התענית

זקה"ק מצאנו זי"ע אמר, כי בשובבי"ם מותר לומר שמתענים, ואין בכך חשש יוהרא, כיון שהתענית היא חיוב גמור, ומועיל להצילו מרדת שחת לבל יאבד משני עולמות.

ומרחמי השי"ת עלינו שנקבע הזמן לתקופת טבת, שאז הימים קצרים ברוב המקומות, ובפרט כי רבתה החולשה בדורות הללו, כשל בעוונות כוחי (תהלים לא, יא).

אמנם יש לדעת כי לא שק ותענית גורמים אלא תשובה ומעשים טובים גורמים (תענית טז, א), וידוע כי הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע, ועוד הרבה צדיקים מתלמידי הבעש"ט זי"ע, לא היתה דעתם נוחה מכך שבני תורה ירבו בתעניות, זולת מי שגופם חזק, ואין התענית מפריע להם מעסק התורה, ולא כל אנפין שוין בזה.

כאשר בחר משכים קום ומאחר שבת בבית המדרש, ולומד כל היום בהתמדה, הרי שזהו התיקון בשבילו. אבל אם מחמת התענית יחלש גופו, ויצטרך לבטל מלימודו, ולא יוכל להשכים קום, אין ספק כי מוטב לו שלא להתענות כלל.

לימוד שני דפים

כבר הזכרנו פעמים רבות מ"ש הרה"ק מקאמארנא זי"ע בנתיב מצוותיך (שביל אמונה שביל ה' אות ב') וז"ל: ילמד חמשה דפים גמ' עם רא"ש כאשר צוה רבינו אלימלך ואמר ששני דפים עם רא"ש מועיל יותר מן התענית וכו', כי התענית מזיק מאד בימי הקטנות, כי טוב יותר לסגף עצמו בפרישות וטהרה ולימוד מכל תעניות שבעולם וכו' עיי"ש. ואני שמעתי כי שני דפים גמרא עם תוס' או חמשה דפים עם רא"ש (עי' באגה"ק לשובב"ם שנת תש"מ אות ה') מועיל כתענית.

לואת, הדרך הנכון ללומדי התורה הוא, שיקבלו על עצמם לכה"פ בימי השובב"ם, ללמוד בכל יום שני דפים

גמרא ותוס', או חמשה דפים גמרא עם רא"ש. זה צריך להיות חק קבוע מדי יום ביומו, ואין מועיל לכך השלמה מיום ליום. וזה אפשר לעשות גם בשבת קודש.

ומי שיכול להוסיף ולקבל על עצמו גם תענית הדיבור, טוב ונכון הדבר מאד, אבל הראשון יש להעדיף את סדר הלימוד, ולא ילך לשכב על משכבו עד שיסיים את חק הלימוד. ולא ילמד דרך גאווה והרמת ראש, אלא מתוך ידיעה כי הוא מציל את עצמו בכך שלא יאבד חלילה בעוה"ז ובעוה"ב.

ועי לימוד התורה יעזור לנו השי"ת שנוכל לשבר את כח הטומאה והסט"א ולהוציא את הנשמות העשוקות מיד הסט"א, ולהרים את קרן ישראל.

מרעוא דרעוין ויחי תשל"ג, תש"מ

התוכן

ביאת המשיח - בדור שפל דייקא

גאון א נידריג דור / התחזקות לדורות אחרונים / חז"ל ניבאו על עקבתא דמשיחא / סדר הגאולה - מרזי הבריאה / רק אחר החושך בא האור / סילוק שכינה - חלק מסדר הגאולה / ביאור הכתוב

שלא לדבר סרה אף על פחותים מישראל

נגד המדברים סרה על ישראל / אף על רשע אין לקטרג / חירוץ ישראל - סימן לביאת משיח / שלא ללכת בדרך טועים זה / צדיקים לימדו זכות על כל / תוקף הצרות של בני דורנו / דרך הישר - לא להתחבר ולא לחרף / לבקש רחמים על בעלי עבירה / ביאור הכתוב

הנהגות לימי השוכבי"ם

בענין התענית / עיקר התשובה - לימוד תורה / לימוד שני דפים

